

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki Kanunun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci ve 3 ncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, süresinin uzatılmasına ve aynı kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair kanun lâiyhası ve Ticaret, Adalet, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/454)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/1493, 6/2364

5 . VIII . 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanunun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci ve 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen 3 ncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanunun süresinin uzatılmasına ve bâzı ek maddelerin ilâvesine dair olup Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 16 . VI . 1952 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Memleketimizde kambiyo kontrol sisteminin ihdasiyle birlikte ısdar edilmiş bulunan 1567 sayılı Kanunun muhtelif maddelerinin, 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilmiş olmasına rağmen hâlen tatbikatta duyulan ihtiyacı karşılamadığı ve birçok ahvalde döviz kaçakçılıklarını önleyemediği sık sık müşahade edilmektedir.

Türlü iktisadi sebeplerle memleketimizin bünvevi tediye muvazenesi açıklarına mâruz bulunduğu bir hakikattir. Hususiyile memleketimizde son zamanlara kadar istihsalin düşük seviyede emeklemesi ihracatın yarı lüks mahiyetteki birkaç kalem mala inhisar etmiş bulunması, bir taraftan memleket dâhilinde istihsalin muntazam bir seviyede devamlı artış temposu takip etmemesi diğer taraftan dış memleketlerde devamlı ve sağlam pazarlar sağlanamaması; memleketimizin dış gider ve gelirleri arasında yıldan yıla büyük açıklar verilmesine müncer olmuştur.

Ancak bir taraftan memlekette umumi istihsal seviyesini yükseltmek diğer taraftan mal ihracatını artırmak suretiyle bu açıkların zamanla kapatılması mümkün bulunduğuna göre kambiyo kontrol sistemini daha bir müddet devam ettirmek mecburiyetindeyiz. Nitekim, Amerika ve kısmen İsviçre gibi dünyanın bir iki zengin memleketi müstesna tediye muvazenesi hesapları yıldan yıla mühim fazlalarla kapanan memleketler dahi 1930 larda tatbik mevkiine koydukları kambiyo kontrol sistemini kaldırmaya muvaffak olamamışlar bilâkis zaman zaman takviye etmek ihtiyacını duymuşlardır. Bu suretle Kambiyo Kontrol Sisteminin devamı memleketimiz için bir zaruret olarak tecelli ettiğine göre bu sistemin gayrikanuni hareketlere meydan vermiyecek ve kaçakçılıkları önliyecek şekilde tatbikata vaz'ı, aldığımız tedbirlerin müessiriyetini temin ve ulaşılmaya çalıştığımız hedeflerin bir an önce tahakkuku için tabii bulunmaktadır.

Bu maksatla Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanununun halen tatbikatta geniş aksaklıklara müsait bulunan bir ve üçüncü maddeleriyle 4 neü maddesinin bâzı fıkralarının değiştirilmesi, kanunun metnine bâzı ilâveler yapılması ve suçlular için kâfi bir müeyyide teşkil etmekten uzak bulunan şimdiki cezaların takviyesi lüzumlu ve faydalı bulunmuştur. Yapılan tadiller hakkında maddeler itibariyle aşağıda izahat arz edilmiştir.

Madde 1 : 1567 sayılı Kanunun 5540 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesinde Bakanlar Kurulu kararlarına mevzu teşkil edecek muameleler meyanında yalnız kıymetli madenler (altın, plâtin ve gümüş) tasrih edilmiş olduğundan kıymetli taşlar ve bunlardan mamul ve bunları muhtevî eşyaların ihracının tanzim ve tahdidine imkân bulunmamakta ve binnetice bu kıymetli taşlar ve mamulleri vasıtasıyla memleket dışına döviz kaçırılması mümkün bulunduğu maddede görülmüştür.

Madde 2 : 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla muaddel 3 neü maddenin son şekli ile dahi ihtiyaçları karşılıymadığı ve birçok açık kapılar bıraktığı görülmektedir.

Bu maddenin yeni şekilde kanuna aykırı hareketler üç grupta toplanarak ayrı ayrı mütalâa edilmiş ve her biri hakkında mevzuun ehemmiyeti ile mütenasip müeyyideler vaz' edilmiştir.

A) Bakanlar Kurulunca birinci maddeye istinaden çıkarılan kararlara aykırı fiil ve hareketler :

Bu hüküm kanunun 5540 sayılı Kanunla muaddel 3 neü maddesinde de aynen mevcuttur.

Ancak hapis ve faaliyetten meni cezaları evvelce üç aydan üç seneye kadar olduğu halde bu defa altı aydan 5 seneye çıkarılmak suretiyle takviye edilmiştir.

B) Bakanlar Kurulu kararına aykırı fiillerin kanunun 1 neü maddesinde yazılı kıymetlerin memlekette kaçırılması veya izinsiz olarak memlekete sokulması ile müterafik olarak tezahür ettiği hallerde; hapis ve faaliyetten meni cezaları aynen ipka edilmekle beraber para cezasının kaçırılan veya izinsiz sokulan veya bu fiillere teşebbüs edilen kıymetlerle mütenasiben artırılmasının daha yerinde olacağı mütalâa edilmiştir.

C) Yaptıkları iş ve sanatın mahiyeti icabı döviz muameleleri ile yakinen alâkalı bâzı işğal nevi sahiplerinin kambiyo kontrolü mevzuunda hususi bir mevki ve ehemmiyetleri bulunduğu vârestei izahıdır.

Tatbikatta bu nevi işğal sahiplerinin bâzı hileli yollarla döviz kaçakçılığına tevessül ettikleri ve bu suretle bir taraftan döviz kaçakçılığı, diğer taraftan Gelir Vergisi kaçakçılığı yaptıkları sık sık müşahede edilmiştir.

Kanunun 3 neü maddesine ilâve edilen C fıkrası bu maksatla teklif edilmektedir.

C fıkrasının metninde döviz ve vergi kaçakçılığına müncer olacak hileli hareketler tadat edildikten sonra bu gibi fiilleri ika eden veya bu fiillere teşebbüs eyliyen iş sahiplerinin 10 bin liradan az olmamak üzere kaçırdıkları veya kaçırmaya teşebbüs ettikleri kıymetlerin 3 misli ağır para cezası ve 1 seneden 5 seneye kadar ağır hapisle aynı müddet için faaliyetten meni cezasıyla cezalandırılmaları teklif edilmiş bulunmaktadır.

Bu nevi fiiller gerek memleketin döviz geliri ve gerek Gelir Vergisi bakımından Devlet tarafından nevama hususi bir itimat ve emniyeti icabettiren işğal mevzulularıyla alâkalı bulunduğu ve bu işlerle meşgul kimseler diğer şahıslara nispetle Kambiyo Kontrol sistemiyle daha yakından alâkalı buldukları gibi işlerinin mahiyet ve hususiyeti de kendilerine döviz kaçakçılığı bakımından daha geniş imkânlar ve fırsatlar sağlandığı için bunlar hakkında husuni bir hüküm serdine lüzum ve ihtiyaç duyulmuştur.

D) Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki Kanun hükümlerine muhalefet edenlere verilen cezaların ekseriya mahkemelerce tecil edildiği ve binnetice bu suçların müeyyidesiz kalması neticesi olarak istihdaf olunan maksadın temin edilemediği görülmektedir.

Filhakika bu kerre hazırlanan tasarıda bu suçların mahiyet ve ehemmiyetleri bakımından verilecek hapis cezalarının asgari hadleri yükseltilmiş olması sebebiyle tecil imkânları kısmen bertaraf edilmekle beraber cezayı azaltıcı sebepler muvacehesinde yine verilecek cezaların tecilinin imkân dâhiline gireceği derpis olunarak Kaçakçılığın Meni ve Takibi hakkındaki 1918 sayılı Ka-

nunda olduğu gibi bu kanun hükümlerine tevfikan hükmedilen cezaların da tecil olunmayacağı yolunda sarıh bir hüküm ilâvesi muvafık görülmüştür.

E) Kanunların ve idari tatbikatın hedeflerinden birisinin de suçların tekevvününe kadar bekliyerek bu suçları işleyenleri cezalandırmak olmayıp daha önceden bu nevi suçların mümkün olduğu nispette tekevvününe meydan vermemek ve bidayeten önleyici tedbirleri derpiş etmek bulunduğu malûm bir keyfiyettir.

Bu maksatla kanunun üçüncü maddesine ilâve edilen D ve E fıkralarında hususi bir teminat sistemi ihdas edilmiş bulunmaktadır. 1950 den bu yana gerek Dış Ticaret Rejimi ve gerek 13 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Kararında yapılmış olan tadilâtlarla tatbik mevkiine konulmuş bulunan bu teminat sisteminin geniş miyasta müessir olduğu ithalât ve ihracat tüccarlarımızın daha tedbirli hareketlerini temin etmek suretiyle kanunun ağır müeyyideleri ile karşılaşmalarını önlemiş bulunduğu için faydalı görülmüştür.

Madde 3. : Kanunun 4328 sayılı Kanunla muaddel 4 ncü maddesinde yapılan tadilâtlarla :

A) Kambiyo dâvalarına bakmaya yetkili mahkemeleri buldukları mahallerin ismi itibariyle kanununun metninde tahdidî olarak tadadı yerine Adalet ve Maliye bakanlıklarının müştereken tesbitlerine bırakmak suretiyle mevzuun icabettirdiği elâstikiyet ve süratli harekete imkân sağlanmışır.

B) Maddenin son fıkrasında yapılan tadilâtlarla da Maliye Bakanlığı ve Kambiyo Murakabe mercilerinin Kambiyo dâvalarına hususi bir talep olunmaksızın bizatihi müdahil sıfatıyla iştirakleri sağlamak suretiyle Kambiyo dâvalarındaki gecikmeler ve Hazinenin müdahil sıfatıyla dâvada yer alması daha kuvvetli bir şekilde temin edilmiştir.

Madde 4. : Muvakkat bir kanun olarak ısdar edilmiş bulunan 1567 sayılı Kanunun 5540 sayılı Kanunla 1950 den itibaren 3 sene müddetle uzatılmış bulunan süresinin 5 sene müddetle uzatılması teklif edilmek suretiyle önümüzdeki sene içinde yeni bir kanun teklifiyle yüksek Meclisin işgal edilmesi önlenmek istenilmiştir.

Ek Madde 1. : Maliye müfettişleri ile, Maliye müfettiş muavinleri, hesap uzman ve yardımcılarının ve kambiyo kontrolörleri ile kambiyo kontrol meclislerinin Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanun ve kararlarına müsteniden yapacakları tetkikat ve tahkikat sırasında süratle hareket edilmesi ve delillerin imhasına meydan vermeden tesbiti, katî bir zaruret ifade ettiği halde şimdiye kadar kanunda bu imkânı sağlayacak hükümlerin bulunmaması hususiyle son zamanlarda yapılan tahkiklerde birçok güçlüklerin tahaddüsünü mucip olmuş ve kanununun menettiği fiillerin takibini geniş miyasta işkâl eylemiştir.

Bu defa kanunun metnine ilâve edilen bir numaralı ek madde ile Maliye Müfettişleri ve muavinleriyle hesap uzman ve yardımcılarının esasen Vergi Usul Kanunu ile haiz buldukları yetkilerin bu kanun mucibince yapacakları tetkikat ve tahkikata da teşmili zaruri görülmüş ve döviz baçakçılıklarının gereği veçhile süratle takibi temin edilmek istenmiştir.

Ek madde 2 : 2510 sayılı İskân Kanununun, memlekete gelecek muhacir ve mültecileri himaye etmek maksadiyle vaz'edilmiş bulunan geniş ve müsamahakâr hükümlerinin son zamanlarda kambiyo kontrol rejimini zedeliyecek şekilde kullanıldığı ve mezkûr kanunun 33 ncü maddesinin, Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu hükümlerini bertaraf ettiği şeklinde mütalâa edildiği görülmüştür.

İskân Kanununun 33 ncü maddesiyle muhacirlerin getireceği malların ithal listelerinde yer alıp alamadığının araştırılmaksızın memlekete ithallerinin ve bu suretle, memleket iktisadiyatını korumak maksadiyle ithalâta vaz'edile gelmiş bulunan muhtelif nevi tahdidatın bunlar hakkında tatbik edilmemesinin temini hedef tutulduğu halde, maddenin yazılış tarzının geniş bir anlayışa müsait bulunması neticesinde, Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu ve kararlarının suç addettiği ve cezalandırdığı fiillere de cevaz verir şekilde tatbikına meyledilmesi, halen çok tehlikeli bir durum ihdas etmiş bulunmaktadır.

Bu itibarla, kanuna eklenen bu madde ile kaçak dövizlerin, muhacirleri vasıta ederek gayrikani bir ticaret mevzuu yapılması önlenmek istenmiştir.

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/454

Karar No. 26

5 . VI . 1953

Yüksek Reisliğe

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanunun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen birinci ve 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen 3 ncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanun süresinin uzatılmasına ve bâzı ek maddelerin ilâvesine dair kanun lâ-yihası, Hükümet temsilcilerinin huzuriyle mü-zakere edildi.

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanun ile bu kanunun ek ve tadilleri, Hükümete para kıymetini koruma maksadiyle kararnameler çıkarmak hususunda salâhiyet vermekte ve bu kararnameler ahkâmına muhalif hareket edenlere ceza müeyyideleri vaz'eylemektedir. Komisyonumuz, gerekçede ifade olunduğu veçhile türlü iktisadi sebeplerle memleketimizin tediye muvazenesi açıklarına mâruz bulunduğunun bir hakikat ve bu şartlar altında kambiyo kontrolunun daha bir müddet için devamının bir zaruret olduğu kanaatine varmış ve bu kontrolun tatbikatta aksaklıklara meydan vermiyecek şekilde yapılması ve kaçakçılığı önliyecek müessir müeyyideler konulmasını yerinde bulmuştur. Keza evvelki mevzuatta derpiş olunmayan bâzı tedbirlerin alınmasını sağlayacak hükümlerin bu tadilde yer alması lüzumuna da kanaat getirmiştir.

Yukarda da işaret olunduğu gibi kanunla verilen salâhiyete müsteniden ısdar edilmiş kararname ve tebliğlerin muhtevâsından terekküp eden kambiyo kontrol sistemimizin bir kanun halinde tedvin olunmasındaki imkânsızlık ve esasen başka memleketlerde de tatbikatın bu şekilde olduğu müşahede ve tesbit olunmuştur. Ancak bugün içinden çıkılmaz bir karışıklık arzeden kambiyo tahdidine ait kararname ve tebliğlerin yaşıyan hükümlerinin tek bir metin halinde tanzimi ve muayyen bir bedel mukabilinde alâkahlar tarafından elde edilebilmesine imkân bahşolunması komisyonumuzca temenniye şayan görülmüştür.

Birinci maddede tahdide mevzu olan bütün madde ve vesikaların zikredilmesi rasyonel tasnife daha uygun görülmüş ve bu maddeye zikredilmeyen «Çek, poliçe, emre muharrer senet ve tediye temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikalar» tâbirlerinin ilâvesi kabul olunmuştur.

İkinci maddenin A fıkrasıyla B fıkrasının bir kısmında yazılı olan fiiller mahiyetleri ve bunları işliyebilecek kimselerin sıfat ve hüviyetleri itibariyle yekdiğerine mümasil görülmek bu iki fıkra birleştirilmiştir. A fıkrasının ikinci cümlesine, bâzı ahvalde kaçakçılığa vukuundan sonra irtıla kesbedilebileceği göz önünde tutularak (veya yakalanmaksızın kaçırılan) ibaresi ilâve olunmuştur. Aynı fıkranın üçüncü cümlesinde zapt ve müsaderenin (Türk Ceza Kanununun 36 ncı maddesinin 2 ncı fıkrası mucibince) yapılacağı hakkındaki tasrih mahzurlu telâkki olunarak işbu muamelenin mer'ü hükümler dairesinde yapılmasını teminen metinden çıkarılmıştır. Dördüncü cümlede (suçlu) kelimesi yerine (sanık) kelimesi ikame olunmuştur.

B fıkrasının beşinci cümlesinden itibaren başlayan kısmı, mahiyeti ve ika tarzı itibariyle değişik fiilleri bahis mevzuu etmekte olduğundan bu cümle'nin başından itibaren B fıkrası halinde tedvin olunmuştur.

Bu fıkranın birinci cümlesinin sonuna yollara ithal ve ihracı memnu kıymetlerin bildirilmesinden başka kendilerinden yazılı bir beyan alınması mecburiyetini koyacak hüküm eklenmiştir. Aynı maddenin ikinci cümlesinde 100 lirayı geçmiyen kıymetlerin yalnız zapt ve müsaderesiyle iktifa olunması ve bugünkü para kıymetine göre 100 liradan az bir kıymetin ithal veya ihracına teşebbüs etmekte bir cürüm kasdı tasavvur olunamayacağı göz önünde tutularak para cezası hükmünün kaldırılması uygun görülmüştür. Ancak 100 liradan fazla ve fakat 1 000 liradan az kıymetler için zapt

ve müsadere den başka kıymetlerin üç misli ağır para cezası derpiş olunmuştur.

Bu fıkranın sonunda vatandaşın yapılan muamele aleyhine adalet makamlarına müracaat hakkını iskat mahiyetinde olan hüküm de kaldırılmıştır.

Yabancı memleketlere seyahat edecek kimselerin zati eşyaları arasında bulunan kıymetli maden ve taşlardan mamul ziynet eşyalarını, kambiyo murakabe mercilerine tesbit ettirmek ve bunları geri getireceğini tahiren taahhüt eylemek suretiyle, beraberlerinde götürülebilmeleri imkânının, neşredilecek kararnamede derpiş edilmesi temenniye şayan görülmüştür.

C fıkrasının başındaki (bir defaya mahsus olsa dahi) tâbirinin mâtuf bulunduğu fiiller yukarıki fıkraların şumulüne gireceği cihetle ve bu fıkra sadece meslek ve sanatları icabı döviz kaçakçılığını yapabilmeleri daha kolay olan kimseler hakkında hükümleri ihtiva etmesi itibariyle sözü geçen tâbir tayedilmiştir. Aynı fıkrada (kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerini başkaları adına göstermek veya devreylemek suretiyle) cümlesinin (kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerinde döviz kaçırmak maksadıyla müvazaalı muamelelerde bulunanlar) şeklinde değiştirilmesi suretiyle suç sayılan fiilin daha fazla vuzuh ve sarahatle ifade edileceği düşünölmüştür.

(D) fıkrasında (Hapis ve para cezaları) yerine yukardaki fıkralarda bâzı ahvalde yalnız hapis veya yalnız para cezası hükmü konulduğuna göre sadece (cezalar) denilmesi daha doğru görölmüştür.

Aynı fıkranın üçüncü cümlesinin faaliyetten menolunan müesseselerin (Memnuiyet müddetince kendilerine menfaat sağlayacak her hangi bir faaliyette bulunamayacakları) hükmü haşiv telâki edilerek metinden çıkarılmıştır.

Aynı fıkranın son cümlesinde bu kanun gereğince verilecek cezaların tecil edilemeyeceği hakkındaki hüküm tecil müessesini lüzumlu kılan sebepler göz önünde tutularak ve hâkimlerin takdir hakkının takyidi mahiyetinde görölerek tayedilmiştir.

(E) fıkrasında teminatın irat kaydedildiği tarihi takip eden 6 ay içinde teminat mevzuu yerine getirildiği takdirde teminat tutarının Hazi-

neye mal edilecek kısmı % 10 dan % 5 e indirilmiştir.

3 ncu maddenin birinci fıkrasında her yerde kambiyo mercii bulunmadığı düşünölerek (Kambiyo murakabe mercilerinin) ibaresi yerine (Maliye Vekâleti veya tanzif edeceği mercilerin) ibaresi konulmuştur.

3005 sayılı Meshut Suçlar Kanununun 13 ncu maddesindeki, hükmolunacak ceza bir aydan fazla hürriyeti bağlayıcı bir ceza olduğu sanığın tevkifini âmir olan hükümle Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 200 ncu maddesindeki mecburi tevkife dair olan hüküm mahkemelerin ve hâkimlerin salâhiyetini takyit edici ve bu itibarla kazai istiklâli ve vatandaşın demokratik hakları muhil mahiyette görölerek 5695 ve 5699 sayılı kanunlarla kaldırılmıştı. Bu fıkradaki mükerrerlerin tevkifi hakkındaki âmir hüküm de aynı mahiyette görölerek metinden çıkarılmıştır.

Aynı fıkrada 9 kişiden az olmamak üzere tesbit olunacak resmî ehli hibrenin beher kaza çevresi için olduğu tasrih olunmuş ve bunların tâyin ve intihabına yeni bir şekil verilmiştir.

4 ncu maddede kanun süresinin 5 yıl yerine 3 yıl temdidî, bu müddet zarfında muhtemel malî ve iktisadi inkişafların mevzuu yeniden tetkik etmeye fırsat verebilmesi düşünöncesiyle, uygun görölmüştür.

Ek birinci maddede kambiyo murakabesini temin edeceklerin memuriyet unvanlarını kanun metninde zikir ve tadat etmemek için (Maliye müfettişleri) kelimelerinden sonra (Maliye Vekâletinin salâhiyetli kılacağı diğer memurlar) denilmekle iktifa olunmuştur.

Aynı maddede Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerinin mahfuz bulunduğunu tebarüz ettirmek maksadıyla (Gereğince) tâbiri yerine (Dairesinde) tâbiri ikame olunmuştur. Ek 2 nci maddenin sonuna, mevzuun hususiyeti nazarı itibara alınarak ayrı ayrı bir kararnama ile tanzimini teminen bir hüküm konulmuştur.

Tasarıya komisyonumuzca ilâve edilen ek 3 ncu madde, muhirlere ve suç delillerini tesbitte hizmeti görölenlere verilecek ikramiyenin verilme tarzının ve nispetinin bir kararnama mevzuu olmasını derpiş eylemektedir.

6 ncu maddede Anayasa ıstılahlarına uyulmak

maksadiyle bir ibare tadili yapılmıştır.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Ticaret Ko. Reisi	Sözcü
Kütahya	Bursa
<i>Hakkı Gedik</i>	<i>H. Şaman</i>
Kâtip	
Kocaeli	Afyon K.
<i>H. Başak</i>	Süleyman Kerman
	İmzada bulunamadı
Afyon	Ankara
<i>G. Yiğitbaşı</i>	<i>Salâhattin Benli</i>
Ankara	Bolu
<i>Hamdi Bulgurlu</i>	Vahit Yöntem
	İmzada bulunamadı

Denizli	Söz hakkım mahfuzdur
<i>E. Şahin</i>	
İstanbul	
Söz hakkım mahfuz	
<i>A. Hamdi Başar</i>	
Kars	
<i>F. Aktaş</i>	
Kırklareli	
Sıtkı Pekkip	
İmzada bulunamadı	
Rize	
<i>O. Kavrakoğlu</i>	
Trabzon	
<i>S. Baştımar</i>	

Erzurum	Said Başak
İmzada bulunamadı	
İstanbul	
<i>B. Nedim Göknil</i>	
Kastamonu	
Söz hakkım mahfuz	
<i>Şükrü Kerimzade</i>	
Kütahya	
<i>Dr. M. Alkin</i>	
Sivas	
<i>H. Yüksel</i>	
Trabzon	
Cahid Zamangil	
İmzada bulunamadı	

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 1/454

Karar No. 48

6 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 16 . IV . 1952 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulmasına karar verilen, Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki Kanunun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 ne ve 3 neü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 neü maddelerinin değiştirilmesine, süresinin uzatılmasına ve aynı kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair olan kanun lâyihası komisyonumuza havale buyurulmakla Maliye Vekâleti mümessilleri hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Birinci maddede gerek Hükümet teklifinde ve gerekse Ticaret Komisyonunun kabul ettiği şekilde kıymetli madenler (altın, gümüş ve plâtin) olarak tashih edildiği halde umumi olarak kıymetli taşlar ve bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya tâbiri şeklinde kullanılmış olması karşısında komisyonumuz Hükümet temsilcilerinin de muvafaklatlarıyla ilerde her hangi bir madenin de kanunun bu hükmüne girecek kıymeti taşıdığı zaman Hükümetin kanunda derpiş edilmeyen bu kıymetli maden

dolayısıyla memleket dışına döviz kaçırılmasının yeni bir kanun mevzuubahis olmaksızın önüne geçemeyeceği nazarı itibara alınarak kıymetli taşlar mevzuunda olduğu gibi kıymetli madenler hususunda da İcra Vekilleri Heyetine salâhiyet verilmesi derpiş edilmiş ve yine aynı maddede çek, poliçe, emre muharrer senet ve tediye temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikalar tâbiri yerine de yine Hükümeti Türk parasının kıymetini korumak bakımından alacağı kararlar da biraz daha geniş imkânlarla sahip kılmak için birinci maddenin bu kısmının da ticari senetlerle, tediye temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya memlekete ithali şeklinde değiştirilmek suretiyle madde tâdilen kabul edilmiştir.

İkinci maddede de bâzı kelime tadilleri yapılmak suretiyle Ticaret Komisyonunun kabul ettiği şekil üzerinde durulmuş ve bu maddenin D fıkrasının sonundaki mükerrerlerin «bu kâbil meskûk ve ticari faaliyetlerinden daimî olarak menolunabilirler» hükmü, mevzuun hususiyeti ve

kambiyo kaçakçılığını devamlı bir itiyat haline getirenleri memleketin umumi menfaatlerine iras ettikleri zararların ehemmiyeti göz önünde tutularak bu kısım da Hükümetin teklifi veçhile «damimî olarak menolunurlar» şeklinde kabul edilmiştir.

Ancak, bu maddenin A, C fıkralarında hükmi şahısların müdür mevkiinde bulunan kimselerinin eğer işlenen suç ile bir alakası yok ise cismani cezaya çarptırılmasının muvafık olup olmayacağı mütalâa ve münakaşa edilmiş ve neticede böyle bir hükmün hükmi şahısların müdürleri tarafından müesseselerin bu kanun muaheccesinde ki hareket ve faaliyetlerinde daha müdebbir olmalarını temin maksadına istihdaf eden istisnai bir kaide olduğu ve bu maddenin A, C fıkralarında yazılı suçlardan birini bir hükmi şahsın işlemesi halinde mevzuubahis hükmi şahsın müdürü mevkiinde bulunan veya müdür olarak hareket etmek salâhiyetinde olan kimse kanuna aykırı fiilin kendi rızası veya ihmali dâhilinde yapılmadığını ve kendisinin bu fiili önlemek için her halükârda vazifesinin gerektirdiği bütün tedbirleri aldığını ispat etmedikçe kanun hükümlerinin ihlâlinden dolayı cismani cezaya tâbi tutulması ve bu suretle de istisnai olarak kabul edilen bu hükmün cezaların şahsiliği prensibi ile de bir te-zad teşkil etmiyeceği mütalâasına varıldı.

Üçüncü madde ise bâzı kelime tashihleriyle ve meshut suçların muhakeme usulüne ait Kanunun Ceza Mahkemeleri Usulü Kanunu içerisinde hazırlanan tasarıda mütalâa edilmesi karşısında

bu maddedeki 8 Haziran 1936 tarih ve 3005 sayılı Kanun kelimeleri maddeden çıkarılmış ve Ticaret Komisyonunun kabul ettiği şekil yukarıda izah edilen tadil ile aynen kabul edilmiştir.

Dördüncü madde de kelime tashihleriyle kabul edilmiş ve uzatılma müddeti Hükümetin teklifinde olduğu gibi 5 yıl olarak mütalâa edilmiştir.

Ek birinci madde Hükümet teklifinin aynı alınmak suretiyle ve ek iki ve üçüncü maddeler de Ticaret Komisyonunun kabul ettiği şekil ve esbabı mucibelerle bâzı kelime tashihleri yapılmak suretiyle aynen kabul edilmiştir. Tasarının 5 ve altıncı maddeleri de aynen kabul edilmiş olmakla havalesi gereğince Maliye Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Reislîğe sunulur.

Reis	Sözcü	Kâtip
İzmir	Manisa	Balıkesir
H. Özyörük	Ş. Ergin	V. Asena
Amasya	Ankara	Çanakkale
İsmet Olgaç	O. T. İltekin	N. Kirişcioğlu
Çankırı	Çoruh	Edirne
C. Boynuk	Mesut Güney	M. Enginün
Erzurum	Gazianteb	İçel
Enver Karan	G. Kınoğlu	Şahap Tol
İstanbul	Kayseri	Konya
A. Moshos	Y. Z. Turgut	H. Aydınar
Konya	Kütahya	Sivas
M. Obuz	S. S. Nasuhoğlu	Ş. Ecevit
Tokad		Tokad
H. Ökeren		M. Önal

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/454

Karar No. 11

4. XII. 1953

Yüksek Reislîğe

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki Kanunun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci ve 3 ncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine, süresinin uzatılmasına ve aynı kanuna bâzı maddeler eklenmesine dair kanun lâyihası komisyonumuza havale buyurulmakla 18.XI.1953 tarihli toplantımızda ilgili vekâlet mümessilleri

hazır olduğu halde tetkik ve müzakere edildi.

Malûm olduğu üzere, 1567 sayılı Kanunla ek ve tadilleri, İera Vekilleri Heyetine, Türk parasının kıymetini korumak maksadı ile kararname çıkarmak hususunda salâhiyet vermekte ve bu kararname ahkâmına muhalif hareketleri cezaî müeyyide altına almaktadır.

Bu kere hazırlanan lâyihada aynı esasları ih-

tiva etmekte olup, bununla, bahis mevzuu hükümlerin tatbikatında görülen aksaklıkların günün icaplarına göre düzeltilmesi ve meriyet süresinin bir müddet daha uzatılması teklif edilmektedir.

Mevzuu etraflı bir şekilde tetkik eden komisyonumuz, Hükümet gerekçesinde de belirtildiği veçhile, muhtelif iktisadi sebeplerle memleketimizin tediyeye muvazenesi açıklarına mâruz bulunduğu bir hakikat ve bu şartlar altında, birçok memleketlerde olduğu gibi, kambiyo kontrolünün daha bir müddet devamının bir zaruret olduğunu kabul ederek Hükümet teklifini esas itibarıyla yerinde bulmuş yalnız, ifadeye vuzuh vermek maksadıyla, Ticaret ve Adalet komisyonlarından geçmiş olan metinde aşağıdaki değişiklikleri yapmıştır.

Adalet Komisyonunun tesbit ettiği başlık aynen kabul edilmiştir.

Birinci madde; lâyihaın bu maddesi Adalet Komisyonunda takarrür eden şekli ile kabul edilmiştir. Yalnız, maddenin yazılış tarzına nazaran kıymetli madenlerden mamul veya bunları muhtevi eşyaların bu madde ile İcra Vekilleri Heyetine verilen tanzim ve tahdit salâhiyetinin dışında bıraktığı intibarı hâsıl olabileceğinden maddenin mezkûr eşyayı da kavramasını teminen madde metnindeki «... kıymetli madenlerin...» ibaresinin sonundan «in» çıkarılmış ve «... kıymetli madenler...» şekline sokulmuştur.

İkinci madde : İcra Vekilleri Heyetince birinci maddeye istinaden ittihaz edilecek kararlara aykırı hareket edenler hakkında tatbik edilecek cezayı müeyyideleri ihtiva eden bu maddenin (A) fıkrasının ikinci bendinde, birinci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak memlekette çıkarılması veya bunlara teşebbüs edilmesi zikredilmiş ve fakat mezkûr kıymetlerin izinsiz olarak memlekete sokulması hali derpiş edilmemiş bulunmaktadır.

Kanunun 1 nci maddesi ile, İcra Vekilleri Heyetine, bu maddede zikredilen kıymetlerin memlekette ihracı ile beraber memlekete ithalini de tanzim ve tahdit etmek salâhiyeti verilmiş olduğundan bahis mevzuu madde hükmünün de buna muvazi olarak kaleme alınması uygun bulunmuş ve bunu teminen bent hükmüne Hükümet teklifinde olduğu veçhile, «... izinsiz olarak memleket-

ten çıkarılması...» ibaresinden sonra «... veya izinsiz olarak memlekete sokulması...» ibaresi ilâve edilmiştir.

Diğer taraftan bahis mevzuu maddenin (C) fıkrasının «... kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerinin de döviz kaçırmak maksadı ile muvazaalı muamelelere teşebbüs edenler...» kısmında yalnız teşebbüs hali zikredilmiş olup tam fiilin derpiş edilmemiş olduğu görülerek bu ibare, mezkûr hususu da kavramak üzere, Ticaret Komisyonunun raporunda olduğu veçhile «... kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerinde döviz kaçırmak kasdı ile muvazaalı muamelelerde bulunanlar veya bu nevi muamelelere teşebbüs edenler...» şeklinde değiştirilmiştir.

Üçüncü madde : Adalet Komisyonunun tesbit ettiği şekilde aynen kabul edilmiştir.

Dördüncü madde : Adalet Komisyonunun tesbit ettiği şekilde aynen kabul edilmiştir.

1, 2 ve 3 nci ek maddeler Adalet Komisyonunun tesbit ettiği şekilde kabul edilmiştir.

4 nci ek madde : Lâyiha hükmedilecek para cezalarının tahsil şekli hakkında her hangi bir kayıt ihtiva etmemektedir. Buna göre bu mevzu da umumi hükümlere gitmek yani Türk Ceza Kanununun 19 nci maddesine göre hareket etmek lâzımgelmektedir. Bu husus hakiki şahıslar için mümkün ise de, hükmi şahıslarda, bunlar hakkında hapis cezası tatbik edilemeyeceğinden, durum aynı değildir.

Bu itibarla, ilgili Vekâlet mümessillerinin de muvafakati ile, komisyonumuzca lâyihaya bu madde eklenerek âmme hükmi şahıslarına hükmedilecek para cezaları, tahsil bakımından âmme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki 6183 sayılı Kanununa bağlanmıştır.

Hükümet teklifi veçhile 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

6 nci madde Ticaret Komisyonunun değiştiği veçhile aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Maliye Komisyonu Reisi	Sözcü	
Amasya	Zonguldak	
H. Koray	F. Açıksöz	
Kâtip		
Diyarbakır	Çorum	Erzurum
M. Remzi Bucak	Ş. Gürses	S. Erduman
İmzada bulunamadı		

Kocaeli
L. Tokoğlu

Niğde
Hâdi Arıbaş
İmzada bulunamadı

Malatya
Esât Doğan
İmzada bulunamadı

Seyhan
Z. Akçalı

Siird
Cemil Yardım
İmzada bulunamadı

Yozgad
Fuad Nizamoğlu
İmzada bulunamadı

Zonguldak
R. Sivişoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/454
Karar No. 53

29 . XII . 1953

Yüksek Reisliğe

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanunun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen birinci ve 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen üçüncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanunun süresinin uzatılmasına ve bazı ek maddelerin ilâvesine dair olup Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 5 . VIII . 1952 tarihli ve 6/2364 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâiyhası, Ticaret, Adalet ve Maliye komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza havale edilmiş olmakla Maliye Vekâleti mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Malûm olduğu üzere, 1567 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri, İcra Vekilleri Heyetine, Türk parasının kıymetini korumak maksadiyle karar-nameler çıkarmak hususunda salâhiyet vermekte ve bu karar-nameler ahkâmına muhalif hareketleri cezai müeyyide altına almaktadır.

Bu kere hazırlanan lâiyha da aynı esasları ihtiva etmekte olup, bununla, bahis mevzuu hükümlerin tatbikatında görülen aksaklıkların günün icaplarına göre düzeltilmesi ve kanunun meriyet süresinin bir müddet daha uzatılması teklif edilmektedir.

Hükümet teklifinde, bu hususta mucip sebep olarak, memleketimizin muhtelif sebeplerle tediye muvazenesi açıklarına mâruz bulunduğu, harici tediye hesaplarının, ancak, istihsal seviyesi ihtiyaçlardan mühim bir kısmını karşılayacak kadar yükseldikten ve ihracatımız inkişaf ettikten sonra kendiliğinden muvazene bulacağı

tebarüz ettirildikten sonra bu durum karşısında kambiyo muamelelerinin murakabe altında tutulmasının zaruri olduğuna işaret edilmekte ve 1567 ve bunu tadil eden 4328 ve 5540 sayılı kanunlara istinaden Hükümetin çıkarmış olduğu karar-namelerin, değişen dünya şartları muvacehesinde, kambiyo transferleri üzerinde tam bir murakabe icrasına imkân vermediği, meriyetteki kanunların bıraktığı boşlukların harice döviz kaçırılmasını kolaylaştırdığı, mevzuatta harice para, döviz ve kıymetli madenlerin çıkarılması menedilmiş bulunduğu hald, kıymetli taşların götürülmesini önleyecek her hangi bir hükmün mevcut olmadığı, müeyyidelerin kifayetsizliğinin murakabenin beklenen tesirleri temin etmesini güçleştirdiği belirtilerek cezaların ağırlaştırılmasına ve takip usullerinin takviyesine ihtiyaç duyulduğu ilâve edilmektedir.

Bu ihtiyacı karşılamak üzere hazırlanmış olan lâiyhanın ihtiva ettiği hükümleri 4 kısma ayırmak kabildir.

Birinci kısım : Kambiyo murakabesinin hudut ve şumulünü tâyin etmektedir. Lâiyhanın ilk maddesi, Türk parasının kıymetini korumak maksadiyle Hükümete her türlü tediye vasıtalarının ve kolaylıkla paraya çevrilebilecek kıymetlerin transferini tanzim ve tahdit etmek hususunda salâhiyet vermektedir. Bu meyanda, kanun metnine ilâve edilen bir ek madde ile, Muhacirlerin İskân Kanununun 32 nci maddesi mucibince hariçten mal olarak getirdikleri ser-vetlerin kambiyo kontrol nizamını ihlâl etmesi temin olunmuştur.

İkinci kısım : Kambiyo kontrolü hakkında alınan tedbirlere aykırı hareketlere tatbik edilecek müeyyidelere aittir. Bu mevzu da kontrolün müessiriyetini temin etmek maksadiyle mevcut cezaların artırılması teklif edilmektedir.

Lâyihanın encümenlerdeki müzakeresi sırasında bu kısım üzerinde bilhassa durulmuş ve derpiş edilen cezaların fiillerin mahiyetine göre ayarlanması cihetine gidilerek bu arada durumları hususiyet arzeden seyyahlar hakkında da ayrı hükümler derpiş edilmiştir.

Üçüncü kısım : Takibat usulleri ve idarenin salâhiyetlerine dairdir. Kambiyo suçlarının kolaylıkla takip ve intacını temin etmek maksadiyle lâyiha ile Maliye müfettişlerine, hesap uzmanlarına ve kambiyo murakabe mercilerine tahkikat ve tetkikat salâhiyeti verilmekte, muhakeme usulü cürmümeşhut sistemine tâbi tutulmakta, kambiyo suçlarına bakabilecek mahkemeler tâyin edilmekte ve bu işlerde kullanılacak ehli vakıflar için hususi şartlar tesbit edilmektedir.

Dördüncü kısım : Kambiyo murakabesinin müddetinin temdidine dair bir hükmü ihtiva etmektedir.

Mevzuu etraflı bir şekilde tetkik eden komisyonumuz, Hükümet gerekçesinde de belirtildiği veçhile, muhtelif iktisadi sebeplerle memleketimizin tediyeye muvazenesi açıklarına mâruz bulunduğunun bir hakikat ve bu şartlar altında, birçok memleketlerde olduğu gibi, memleketimizde de kambiyo kontrolünün daha bir müddet devamının bir zaruret olduğunu kabul ederek Hükümet teklifini esas itibariyle yerinde bulmuştur.

Komisyonumuzdaki müzakerelerde lâyihanın Maliye Komisyonunda takarrür eden şekli esas olarak alınmakla beraber, ifadeye vuzuh vermek ve lâyiha ile istihdaf edilen gayeyi takviye etmek maksadiyle, mezkûr metinde, gerek ifade ve gerekse muhteva itibariyle, bazı değişiklikler yapılmıştır. Şöyle ki :

Madde 1. — Lâyihanın bu maddesi Maliye Komisyonunda takarrür eden şekliyle kabul edilmiştir. Yalnız, maddenin başındaki «1567 sayılı Kanunun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.» ibaresi tekerrürü ihtiva ettiğinden, unu « 1567 sayılı Kanunun 5540 sayılı Kanunla tadil edilen 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde de-

ğiştirilmiştir », şeklinde yazılması muvafık görülmüştür. Kanunun bundan sonra gelen II nci ve III nci maddelerinin ilk cümleleri de aynı esasa göre yazıldığı gibi bahis mevzuu maddenin sonundaki « . . . . salâhiyetli kılınmıştır » ibaresi de « . . . . salâhiyetlidir » şeklinde değiştirilmiştir

Madde 2 : Müzakereye esas olarak alınan metnin bu maddesinin A bendinde, İcra Vekilleri Heyetince 1 nci maddeye istinaden ittihaz edilecek kararlara aykırı hareket eden şahıslar hakkında tatbik edilecek hapis cezasının asgari haddi 6 ay olarak tesbit edilmiş bulunmaktadır. Türk Ceza Kanununa göre 6 ay ve 6 aya kadar olan hapis cezalarının tecili mümkün olduğundan, bu haliyle mezkûr hükmün tatbikatta kâfi bir müeyyide teşkil edemeyeceği düşünülerek, Hükümet mümessillerinin de muvafakati ile, asgari had 7 aya çıkarılmıştır.

Diğer taraftan, bahis mevzuu bendin 2 nci fıkrasında yakalanan veya yakalanmaksızın kaçırılan eşya ve kıymetler hakkında asgari had olarak seyyanen derpiş edilmiş bulunan 3 misli para cezasının da, eşya ve kıymetlerin yakalanıp yakalanmadığına göre tefrik edilmesi ve yakalanmaksızın kaçırılanların daha ağır cezaya tâbi tutulması lüzumlu görülerek fıkra hükmü buna göre değiştirilmiş ve asgari had yakalananlarda 3 misli, yakalanmaksızın kaçırılanlar da da 5 misli olarak tesbit edilmiştir.

Türkiye'ye giren ve Türkiye'den çıkan yolcular hakkında tatbik edilecek muameleyi tâyin eden B fıkrasında her hangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenlerle bu işlere tavassut edenler ve milletlerarası nakliyat ve sigortacılık işleri ile uğraşanlar ve komüsyonculuk yapanlardan bahseden ve bunların 1 nci madde mucibince ısdar edilecek kararlara aykırı hareketlerini daha ağır cezai müeyyideler altına almayı istihdaf eden C fıkrasının yazılış şekline nazaran mezkûr işleri meslek halinde icra etmeyenlerin hareketleri bu fıkra hükmü dışında kalabileceğinden, Hükümet teklifinde olduğu veçhile, fıkranın başına «Bir defaya mahsus olsa dahi» kaydının ilâvesi lüzumlu görülmüştür.

Yukarda zikredilen işlerin mahiyeti icabı yalnız bir defa yapılmasıyla da Mi büyük kıymetlerin kaçırılması daima mümkün ve bu hu-

sus tatbikatta çok rastlanan bir kaçakçılık şekli olduğundan, fıkra hükmünün bu şekilde genişletilmesinin kaçakçılığın önlenmesi bakımından müessir bir tedbir teşkil edeceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan, fıkra metninde bankacılığın zikredilmediği görülerek bu husus ilâve edildiği gibi, fiillerin mahiyetine nazaran derpiş edilen 3 misli para cezası da kâfi bir müeyyide bulunmuyarak 5 misle iblâğ edilmiştir.

D fıkrası, Maliye Komisyonunda tåkarrür eden şekliyle, aynen kabul edilmiştir.

Teminat müessesesini vaz'eden E fıkrasındaki «Haklarında yukardaki C fıkrası mucibince adli takibata tevessül olunan kimselerle...» ibaresi, ifadeye vuzuh vermek maksadiyle, «Haklarında yukardaki C fıkrası mucibince adli takibata tevessül olunan hakiki ve hükmi şahıslarla...» şeklinde değiştirilmiştir.

Aynı fıkranın 2 nci bendinde teminatın irat kaydedildiği tarihi takibeden 6 ay içinde teminat mevzuunun yerine getirilmesi halinde Hazineye irat kaydedilecek miktar için derpiş edilen % 5 nispeti, halen cari kâr hadlerine nazaran çok dun bulunarak, Hükümet teklifinde olduğu veçhile % 10 a çıkarılmıştır.

Madde 3 : Karara aykırı fiillerin takip şeklinden bahseden bu maddede, Cumhuriyet müddeiumumilerinin ancak Maliye Vekâleti veya tavzif edeceği mercilerin yazılı müracaatı üzerine takibata geçmeleri esası kabul edilmiş bulunmaktadır. Komisyonumuzca bu esas, bu şekliyle yerinde bulunmamış ve Cumhuriyet müddeiumumilerinin karara aykırı fiillere sair suretlerle de ittıla kespdebilecekleri düşünülerek bu hallerde doğrudan doğruya harekete geçebilmeleri imkânının kabul edilmesi lüzumlu görülmüştür. Bunu temin etmek üzere madde metnine, Vergi Usul Kanununu tadil eden 5815 sayılı Kanunla hileli vergi suçları mevzuunda kabul edilen formülden mülhem olarak, «karar-

lara aykırı fiillere sair suretlerle ittıla hâsıl eden Cumhuriyet müddeiumumileri hemen Maliye Vekâletini veya tavzif edeceği mercileri haberdar ederek keyfiyetin tetkikını talep edebilirler.» fıkrası ilâve edilmiştir.

4 ncü madde ile ek 1 ve 2 nci maddeler Adalet Komisyonunun tadili veçhile aynen kabul edilmiştir.

Ek madde 3 : Kanuna aykırı fiilleri ihbar edenlerle suç delillerinin tesbitinde hizmeti görülenlere ikramiye verilmesi ve bu şekilde verilecek ikramiyelerin miktar ve nispetinin tâyininin İcra Vekilleri Heyetine bırakılması yerinde bulunmakla beraber bu hususta âzami bir had tâyin edilmesi de lüzumlu görülerek madde hükmü buna göre değiştirilmiş ve halen cari tatbikat nazarı itibara alınarak, hükmolunacak para cezalarından tahsil edilen miktarın % 45 ine kadar olan kısmın ikramiye olarak verilmesi kabul edilmiştir.

Dördüncü ek madde kelime değişikliği ile 5 ve 6 ncı maddeler ise şeklen değiştirilmek suretiyle hazırlanan kanun lâyihası Umumi Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Bu Rapor Sözcüsü
Rize	İstanbul	Urfa
<i>I. Akçal</i>	<i>H. Hüsman</i>	<i>F. Ergin</i>
Kâtip		
Siird	Bolu	Çanakkale
<i>B. Erden</i>	<i>M. Güçbilmez</i>	<i>K. Akmanlar</i>
Diyarbakır	Elâziğ	Erzincan
<i>M. Ekinçi</i>	<i>Ö. F. Sanaç</i>	<i>N. Pekcan</i>
Gazianteb	İstanbul	Kırklareli
<i>E. Cenani</i>	S. Oran	<i>Ş. Bakay</i>
	İmdada bulunamadı	
Konya	Muğla	Ordu
<i>M. A. Ülgen</i>	<i>N. Özsan</i>	<i>R. Aksoy</i>
Rize	Siird	Trabzon
<i>O. Kavrakoğlu</i>	<i>M. D. Süalp</i>	<i>S. F. Kalaycıoğlu</i>
		İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 Sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci ve 4328 ve 5540 sayılı Kanunlarla değiştirilen 3 ncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanunun süresinin uzatılmasına ve bâzı ek maddelerin ilâvesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Kambiyo, nukut, esham ve tahvilât alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli madenlerin (altın, plâtin ve gümüş) ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin memleketten ihracı veya memlekete ithalinin tanzim ve tahdidine; ve Türk parası kıymetinin korunması zımında kararlar ittihazına Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 2. — 1567 sayılı Kanununun 4328, 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

A) Bakanlar Kurulunca 1 nci maddeye istinaden ittihaz edilecek kararlara aykırı hareket eden hakiki ve hükmi şahıslar hakkında 1 000 liradan 200 000 liraya kadar ağır para cezası ve 6 aydan 5 seneye kadar ticaret ve meslekî faaliyetten meni cezası ile birlikte hakiki şahıslarla, hükmi şahısların müdür ve fiilde iştiraki olan memurları yukardaki cezalara zamimeten 6 aydan 5 seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

B) Karara aykırı olan fiil yabancı ve Türk paraları ile yabancı ve Türk paraları üzerine tanzim edilmiş her türlü çek, polîçe ve se-

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci ve 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen 3 ncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanunun süresinin uzatılmasına ve bâzı ek maddelerin ilâvesine dair kanun lâyhâsı

MADDE 1. — 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Kambiyo, nukut, esham ve tahvilât alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli madenlerin (altın, plâtin ve gümüş) ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin; çek, polîçe, emre muharrer senet ve tediyeyi temine yarıyan her türlü vasita ve vesikaların memleketten ihracı veya memlekete ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk parasının kıymetinin korunması zımında kararlar ittihazına İcra Vekilleri Heyeti yetkili kılınmıştır.

MADDE 2. — 1567 sayılı Kanununun 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

A) İcra Vekilleri Heyetince birinci maddeye istinaden ittihaz edilecek kararlara aykırı hareket eden hakiki ve hükmi şahıslar hakkında 1 000 liradan 200 000 liraya kadar ağır para cezası ve 6 aydan 5 seneye kadar ticaret ve meslekî faaliyetten meni cezası ile birlikte hakiki şahıslarla hükmi şahısların müdür ve fiilde iştiraki olan memurları yukardaki cezalara zamimeten 6 aydan 5 seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Ancak karara aykırı olan fiil birinci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak memleketten çıkarılması veya bunlara teşebbüs edil-

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen birinci ve 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen üçüncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen dördüncü maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanunun süresinin uzatılmasına ve bazı ek maddelerin ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Kambiyo, nukut, esham ve tahvilât alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli madenlerin ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin ve ticari senetlerle, tediyeyi temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya memlekete ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk parasının kıymetinin korunması zımında kararlar ittihazına İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetli kılınmıştır.

MADDE 2. — 1567 sayılı Kanununun 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

A) İcra Vekilleri Heyetince birinci maddeye istinaden ittihaz edilecek kararlara aykırı hareket eden hakiki ve hükmi şahıslar hakkında 1 000 liradan 200 000 liraya kadar ağır para cezası ve 6 aydan 5 seneye kadar ticaret ve meslekî faaliyetten meni cezası ile birlikte hakiki şahıslarla hükmi şahısların mü-

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen birinci ve 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen 3 ncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen dördüncü maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanunun süresinin uzatılmasına ve bazı ek maddelerin ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Kambiyo, nukut, esham ve tahvilât alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli madenler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin ve ticari senetlerle, tediyeyi temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya memlekete ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk Parasının Kıymetinin Korunması zımında kararlar ittihazına İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetli kılınmıştır.

MADDE 2. — 1567 sayılı Kanununun 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

A) İcra Vekilleri Heyetince birinci maddeye istinaden ittihaz edilecek kararlara aykırı hareket eden hakiki ve hükmi şahıslar hakkında 1 000 liradan 200 000 liraya kadar ağır para cezası ve 6 aydan 5 seneye kadar ticaret ve meslekî faaliyetten meni cezası ile birlikte hakiki şahıslarla hükmi şahısların müdür ve fiilde işti-

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla değiştirilen birinci ve 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla değiştirilen üçüncü ve 4328 sayılı Kanunla değiştirilen dördüncü maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanunun süresinin uzatılmasına ve bazı ek maddelerin ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 1567 sayılı Kanununun 5540 sayılı Kanunla tadil edilen 1 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Kambiyo, nukut, esham ve tahvilât alım ve satımının ve bunlar ile kıymetli madenler ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi her nevi eşya ve kıymetlerin ve ticari senetlerle tediyeyi temine yarıyan her türlü vasıta ve vesikaların memleketten ihracı veya memlekete ithalinin tanzim ve tahdidine ve Türk parasının kıymetinin korunması zımında kararlar ittihazına İcra Vekilleri Heyeti salâhiyetlidir.

MADDE 2. — 1567 sayılı Kanununun 4328 ve 5540 sayılı kanunlarla tadil edilen 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

A) İcra Vekilleri Heyetince birinci maddeye istinaden ittihaz edilecek kararlara aykırı hareket eden hakiki ve hükmi şahıslar hakkında 1 000 liradan 200 000 liraya kadar ağır para cezası ve 7 aydan 5 seneye kadar ticaret ve meslekî faaliyetten meni cezası ile birlikte hakiki şahıslarla hükmi şahısların müdür ve fiilde işti-

Hü.

Ti. K.

netler, esham, tahvilât ve kuponlar ve bunlar yerine kaim olan her türlü vesikalarm, kıymetli maden (altın, plâtin ve gümüş) ve kıymetli taşlarla bunlardan mamul veya bunları muhtevi eşya ve kıymetlerin, ödemeyi temine yarıyan her türlü vasıtaların ve kıymetlerin izinsiz olarak memleket dışına çıkarılması veya izinsiz olarak memlekete sokulması veya bunlara teşebbüs edilmesi mahiyetinde ise failleri hakkında A fıkrası mucibince ceza tâyin edilir. Ancak para cezası 1 000 liradan az olmamak üzere yakalanan kıymetlerin 3 misli olarak hükmolunur.

İzinsiz olarak memlekette çıkarılan veya memlekete sokulan kıymetlerden yakalananlar, fiil teşebbüs derecesinde kalsa bile Türk Ceza Kanununun 36 nci maddesinin 2 nci fıkrası mucibince zabıt ve müsadere olunur.

Yakalanan bileümle kıymetler ve mallar hakkında iki nüsha tutanak yazılıp bir nüshası suçluya verilir.

Yukarda yazılı kıymetlerden yabancı parasını natik olanların Türk parasıyla tutarları yakalandıkları veya kaçırıldıkları veya kaçırmaya teşebbüs olundukları tarihe göre Maliye Bakanlığınca gösterilecek makam tarafından tesbit olunur.

Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkan yolculara Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki kararlara göre ithal veya ihracı menedilmiş veya izne tâbi tutulmuş olan kıymetler bildirilir. Bu tefhimden sonra üzerinde veya eşyaları arasında beyanları hilâfına çıkan kıymetlerin tutarı 100 lirayı geçmezse hâmiline, kıymetlerin 10 misli ağır para cezası hükmolunur ve bu kıymetler müsadere olunur. Mezkûr para cezasının hâmil tarafından gümrük idarelerine rızaen ödenmesi halinde keyfiyet tutulacak ve kendisine imzalatılacak tutanağa yazılmakla iktifa olunup hakkında kovuşturma yapılmaz ve kendisinin mahkemeye müracaat hakkı sâkit olur.

C) Bir defaya mahsus olsa dahi her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç eden veya bu işlere tavassut edenler, Milletlerarası nakliyat ve sigortacılık işleriyle uğraşanlar veya komüsyonculuk yapanlardan bu muameleleriyle ilgili olarak dışarda tekevvün

mesi mahiyetinde ise hükmolunacak para cezası, 1 000 liradan az olmamak üzere yakalanan veya yakalanmaksızın kaçırılan eşya ve sair kıymetlerin değerlerinin üç mislinden az olamaz.

İzinsiz olarak memleketten çıkarılan veya memlekete sokulan kıymetlerden yakalananlar, fiil, teşebbüs derecesinde kalsa bile zabıt ve müsadere olunur.

Yakalanan bileümle kıymetler ve mallar hakkında iki nüsha tutanak yazılıp bir nüshası sanığa verilir.

Yukarda yazılı kıymetlerden yabancı parasını natik olanların Türk parasıyla tutarları yakalandıkları veya kaçırıldıkları veya kaçırmaya teşebbüs olundukları tarihe göre Maliye Vekâletince gösterilecek makam tarafından tesbit olunur.

B) Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkan yolculara Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki kararlara göre ithal veya ihracı menedilmiş veya izne tâbi tutulmuş olan kıymetler bildirilir ve kendilerinden yazılı olarak bir beyanname alınır. Bu tefhimden sonra üzerinde veya eşyaları arasında yazılı beyanı hilâfına çıkan kıymetlerin tutarı 100 lirayı geçmezse yalnız bu kıymetlerin müsaderesiyle iktifa olunur. Beyan dışı çıkan kıymetler 100 liradan fazla ve fakat 1 000 liradan az ise hâmiline üç misli ağır para cezası hükmolunur ve mezkûr kıymetler müsadere edilir. Mezkûr para cezasının hâmil tarafından Gümrük idarelerine rızaen ödenmesi halinde keyfiyet tutulacak ve kendisine imzalatılacak tutanağa yazılmakla iktifa olunup hakkında kovuşturma yapılmaz.

C) Her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenler veya bu işlere tavassut edenler veya Milletlerarası Nakliyat ve Sigortacılık işleriyle uğraşanlar veya komüsyonculuk yapanlardan bu muameleleriyle ilgili olarak dışarda tekevvün eden lacaklarını 1 nci madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre ve bu kararlarda tâyin edilen müddetler içinde memlekete getirmiyenler; kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerinde döviz kaçırmak kasdiyle muvazaalı muamelelerde bulunanlar veya bu nevi muamelelere teşebbüs edenler; resmî makamlara ibraz edilen fatura ve vesikalarda tahrifat yapmak veya

Ad. K.

dür ve fiilde iştiraki olan memurları yukardaki cezalara zamimeten 6 aydan 5 seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Ancak karara aykırı olan fiil birinci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak memleketten çıkarılması veya bunlara teşebbüs edilmesi mahiyetinde ise hükmolunacak para cezası, 1 000 liradan az olmamak üzere yakalanan veya yakalanmaksızın kaçırılan eşya ve sair kıymetlerin değerlerinin üç mislinden az olamaz.

İzinsiz olarak memleketten çıkarılan veya memlekete sokulan kıymetlerden yakalananlar, fiil, teşebbüs derecesinde kalsa bile zabıt ve müsadere olunur,

Yakalanan bileümle kıymetler ve mallar hakkında iki nüsha zabıt varakası yazılıp bir nüshası maznuna verilir.

Yukarda yazılı kıymetlerden yabancı parasını natık olanların Türk parasiyle tutarları yakalandıkları veya kaçırıldıkları veya kaçırmaya teşebbüs oldukları tarihe göre Maliye Vekâletince gösterilecek makam tarafından tesbit olunur.

B) Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkan yolculara Türk Parasının Kıymetini Korumaya hakkındaki kararlara göre ithal veya ihracı menedilmiş veya izne tâbi tutulmuş olan kıymetler bildirilir ve kendilerinden yazılı olarak bir beyanname alınır. Bu beyanname alındıktan sonra üzerinde veya eşyaları arasında yazılı beyanı hilâfına çıkan kıymetlerin tutarı 100 lirayı geçmezse yalnız bu kıymetlerin müsadere ile

Mal. K.

raki olan memurların yukardaki cezalara zamimeten 6 aydan 5 seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Ancak, karara aykırı olan fiil birinci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak memleketten çıkarılması veya izinsiz olarak memlekete sokulması veya bunlara teşebbüs edilmesi mahiyetinde ise hükmolunacak para cezası, 1 000 liradan az olmamak üzere yakalanan veya yakalanmaksızın kaçırılan eşya ve sair kıymetlerin değerlerinin üç mislinden az olamaz.

İzinsiz olarak memleketten çıkarılan veya memlekete sokulan kıymetlerden yakalananlar, fiil, teşebbüs derecesinde kalsa bile, zabıt ve müsadere olunur.

Yakalanan bileümle kıymetler ve mallar hakkındaki iki nüsha zabıt varakası yazılıp bir nüshası maznuna verilir.

Yukarda yazılı kıymetlerden yabancı parasını natık olanların Türk parasiyle tutarları yakalandıkları veya kaçırıldıkları veya kaçırmaya teşebbüs oldukları tarihe göre Maliye Vekâletince gösterilecek makam tarafından tesbit olunur.

B) Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkan yolculara Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki kararlara göre ithal veya ihracı menedilmiş veya izne tâbi tutulmuş olan kıymetler bildirilir ve kendilerinden yazılı olarak bir beyanname alınır. Bu beyanname alındıktan sonra üzerinde veya eşyaları arasında yazılı beyanı hilâfına çıkan kıymetlerin tutarı 100 lirayı geçmezse yalnız bu kıymetlerin müsadere ile

B. K.

olan memurları yukardaki cezalara zamimeten 7 aydan 5 seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Ancak, karara aykırı olan fiil birinci maddede yazılı kıymetlerin izinsiz olarak memleketten çıkarılması veya izinsiz olarak memlekete sokulması veya bunlara teşebbüs edilmesi mahiyetinde ise hükmolunacak para cezası 1 000 liradan az olmamak üzere yakalanan eşya ve kıymetlerin değerlerinin üç mislinden, yakalanmaksızın kaçırılan eşya ve kıymetlerin değerlerinin de beş mislinden az olamaz.

İzinsiz olarak memleketten çıkarılan veya memlekete sokulan kıymetlerden yakalananlar, fiil teşebbüs derecesinde kalsa bile, zabıt ve müsadere olunur.

Yakalanan bileümle kıymetler ve mallar hakkında iki nüsha zabıt varakası tanzim edilerek bir nüshası maznuna verilir.

Yukarda yazılı kıymetlerden yabancı parasını natık olanların Türk parasiyle tutarları yakalandıkları veya kaçırıldıkları veya kaçırmaya teşebbüs oldukları tarihe göre Maliye Vekâletince gösterilecek makam tarafından tesbit olunur.

B) Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkan yolculara Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki kararlara göre ithal veya ihracı menedilmiş veya izne tâbi tutulmuş olan kıymetler bildirilir ve kendilerinden yazılı olarak bir beyanname alınır. Bu beyanname alındıktan sonra yolcunun üzerinde veya eşyaları arasında yazılı beyanı hilâfına çıkan

eden alacaklarını 1 nci madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre ve bu kararlarda tâyin edilen müddetle içinde memlekete getirmiyenler; kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerini başkaları adına göstermek veya devrelemek suretiyle döviz kaçakçılığına teşebbüs edenler; resmî makamlara ibraz edilen fatura ve vesikalarda tahrifat yapmak veya icabı hale göre düşük veya yüksek kıymetli fatura ve vesikalar tanzim etmek veya ettirmek suretiyle dışarıya kıymet kaçıran veya dışarda kıymet bırakan veya bu fiillere teşebbüs eden hakiki ve hükmi şahıslar 10 000 liradan az olmamak üzere memlekete getirmekle mükellef oldukları veya kaçırdıkları yahut da kaçırmaya teşebbüs ettikleri kıymetlerin Türk parasıyla tutarlarının 3 misli ağır para cezasıyla birlikte hakiki şahıslarla, hükmi şahısların müdür ve fiilde iştiraki bulunan memurları 1 seneden 5 seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacakları gibi bu cezalara zamimeten 1 seneden 5 seneye kadar yukarıki işlerden her hangi birisiyle iştigalden de menî olunurlar.

D) Yukardaki A, B, C fıkralarında yazılı suçların mükerrirlerine verilecek hapis ve para cezaları iki kat olarak hükmedilir ve bunlar meslekî ve ticari faaliyetlerinden daimî olarak menolunurlar.

A, B, C fıkralarında yazılı suçlar hükmi şahısların merkezleri tarafından işlenmiş veya işlettirilmiş ise muvakkat ve daimî memnuiyet cezaları o müessesenin Türkiye'deki bilûmum teşkilâtına şâmindir.

Faaliyetten daimî veya muvakkat olarak menedilmiş olan hakiki veya hükmi şahıslar memuriyet müddetince kendilerine menfaat sağlayacak her hangi bir faaliyette de bulunamazlar. Şu kadar ki; evvelce başlamış olup da 3 ncü şahısların hukukunu ilgilendiren veya kanuni süreye tâbi olan işlere kambiyo murakabe mercilerinin murakabesi altında devam olunur.

Bu kanun mucibince mahkemece hükmolunacak cezalar tecil edilemez.

E) Haklarında yukardaki C fıkrası mucibince adli takibata tevessül olunan kimselerle 1 nci madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre kendilerine tahmil edilen

icabı hale göre düşük veya yüksek kıymetli fatura ve vesikalar tanzim etmek veya ettirmek suretiyle dışarıya kıymet kaçıran veya dışarda kıymet bırakan veya bu fiillere teşebbüs eden hakiki ve hükmi şahıslar 10 000 liradan az olmamak üzere memlekete getirmekle mükellef oldukları veya kaçırdıkları yahut da kaçırmaya teşebbüs ettikleri kıymetlerin Türk parasıyla tutarlarının üç misli ağır para cezasıyla birlikte hakiki şahıslarla, hükmi şahısların müdür ve fiilde iştiraki bulunan memurları bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacakları gibi bu cezalara zamimeten bir seneden beş seneye kadar yukarıki işlerden her hangi birisiyle iştigalden de menolunurlar.

D) Yukardaki A, B, C fıkralarında yazılı suçların mükerrirlerine verilecek cezalar iki kat olarak hükmedilir; ve bunlar bu kabîl mesleki ve ticari faaliyetlerinden daimî olarak menolunabilirler.

A, B, C fıkralarında yazılı suçlar, hükmi şahısların Merkezleri tarafından işlenmiş veya işlettirilmiş ise muvakkat veya daimî memnuiyet cezaları o müessesenin Türkiye'deki bilûmum teşkilâtına şâmindir.

Faaliyetten daimî veya muvakkat olarak menedilmiş olma hakiki veya hükmi şahısların, ancak evvelce başlamış olup da üçüncü şahısların hukukunu ilgilendiren veya kanuni süreye tâbi olan işlerine Kambiyo murakabe mercilerinin murakabesi altında devam olunur.

E) Haklarında yukardaki C fıkrası mucibince adli takibata tevessül olunan kimselerle 1 nci madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre kendilerine tahmil edilen muayyen vecibeleri müddetleri içinde yerine getirmiyenlerin mütaakıp muamelelerinin tamamını teminata raptetmeye ve bu teminatla ilgili olarak tâyin edilen müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarını irat kaydetmeye Maliye Vekâleti yetkilidir.

Teminatın irat kaydedildiği tarihi takip eden 6 ay içinde teminat mevzuu yerine getirildiği takdirde 100 liradan az olmamak üzere teminat tutarının % 5 i Hazineye maledilerek mütebaki kısmı alâkalıya iade olunur.

F) Keza 1 nci madde mucibince ısdar edilecek kararlarla tâyin edilen müddetlerin tem-

Ad. K.

iktifa olunur. Beyan dışı çıkan kıymetler 100 liradan fazla ve fakat 1 000 liradan az işe hâmiline üç misli ağır para cezası hükmolunur ve mezkûr kıymetler müsadere edilir. Mezkûr para cezasının hâmil tarafından Gümrük idarelerine rızaen ödenmesi halinde keyfiyet tutulacak ve kendisine imzalatılacak zabıt varakasına yazılmakla iktifa olunup hakkında takibat yapılmaz.

C) Her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenler veya bu işlere tavassut edenler veya Milletlerarası nakliyat ve sigortacılık işleriyle uğraşanlar veya komüsyonculuk yapanlardan bu muameleleriyle ilgili olarak dışarda tekevvün eden alacaklarını 1 nei madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre ve bu kararlarda tâyin edilen müddetler içinde memlekete getirmiyenler; kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerinde döviz kaçırmak kasdiyle muvazaalı muameleler veya bu nevi muamelelere teşebbüs edenler; resmî makamlara ibraz edilen fatura ve vesikalarda tahrifat yapmak veya icabı hale göre düşük veya yüksek kıymetli fatura ve vesikalar tanzim etmek veya ettirmek suretiyle dışarıya kıymet kaçıran veya dışarda kıymet bırakan veya bu fiillere teşebbüs eden hakiki ve hükmi şahıslar 10 000 liradan az olmamak üzere memlekete getirmekle mükellef oldukları veya kaçırdıkları yahutta kaçırmaya teşebbüs ettikleri kıymetlerin Türk parasıyla tutarlarının üç misli ağır para cezasıyla birlikte hakiki şahıs-

Mal. K.

iktifa olunur. Beyan dışı çıkan kıymetler 100 liradan fazla ve fakat 1 000 liradan az işe hâmiline üç misli ağır para cezası hükmolunur ve mezkûr kıymetler müsadere edilir. Mezkûr para cezasının hâmil tarafından gümrük idarelerine rızaen ödenmesi halinde keyfiyet tutulacak ve kendisine imzalatılacak zabıt varakasına yazılmakla iktifa olunup hakkında takibat yapılmaz.

C) Her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenler veya bu işlere tavassut edenler veya milletlerarası nakliyat ve sigortacılık işleriyle uğraşanlar veya komüsyonculuk yapanlardan bu muameleleriyle ilgili olarak dışarda tekevvün eden alacaklarını 1 nei madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre ve bu kararlarda tâyin edilen müddetler içinde memlekete getirmiyenler; kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerinde döviz kaçırmak kasdiyle muvazaalı muamelelerde bulunanlar veya bu nevi muamelelere teşebbüs edenler; resmî makamlara ibraz edilen fatura ve vesikalarda tahrifat yapmak veya icabı hale göre düşük yüksek kıymetli fatura ve vesikalar tanzim etmek veya ettirmek suretiyle dışarıya kıymet kaçıran veya dışarda kıymet bırakan veya bu fiillere teşebbüs eden hakiki ve hükmi şahıslar 10 000 liradan az olmamak üzere memlekete getirmekle mükellef oldukları veya kaçırdıkları yahutta kaçırmaya teşebbüs ettikleri kıymetlerin Türk parasıyla tutarlarının üç misli ağır para ce-

B. K.

kıymetlerin tutarı 100 lirayı geçmezse yalnız bu kıymetlerin müsadere ile iktifa olunur. Beyan dışı çıkan kıymetler 100 liradan fazla ve fakat 1 000 liradan az işe hâmiline beş misli ağır para cezası hükmolunur ve mezkûr kıymetler müsadere edilir. Mezkûr para cezasının hâmil tarafından gümrük idarelerine rızaen ödenmesi halinde keyfiyet tanzim edilecek ve kendisine imzalatılacak zabıt varakasına yazılmakla iktifa olunup hakkında takibat yapılmaz.

C) Bir defaya mahsus olsa dahi her türlü mal, kıymet, hizmet ve sermaye ithal ve ihraç edenler veya bu işlere tavassut edenler veya bankacılık ve Milletlerarası nakliyat ve sigortacılık işleriyle uğraşanlar veya komüsyonculuk yapanlardan bu muameleleriyle ilgili olarak dışarda tekevvün eden alacaklarını 1 nei madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre ve bu kararlarda tâyin edilen müddetler içinde memlekete getirmiyenler; kendilerine ait ithalât ve ihracatla diğer işlerinde döviz kaçırmak kasdiyle muvazaalı muamelelerde bulunanlar veya bu nevi muamelelere teşebbüs edenler; resmî makamlara ibraz edilen fatura ve vesikalarda tahrifat yapmak veya icabı hale göre düşük veya fazla kıymetli fatura ve vesikalar tanzim etmek veya ettirmek suretiyle dışarıya kıymet kaçıran veya dışarda kıymet bırakan veya bu fiillere teşebbüs eden hakiki ve hükmi şahıslar 10 000 liradan az olmamak üzere memlekete getirmekle mükellef oldukları

Hü.

muayyen vecibeleri müddetleri içinde yerine getirmiyenlerin mütaakıp muamelelerinin tamamını teminata raptetmeye ve bu teminatla ilgili olarak tâyin edilen müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarını irat kaydetmeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Teminatın irat kaydedildiği tarihi takip eden 6 ay içinde teminat mevzuu yerine getirildiği takdirde 100 liradan az olmamak üzere teminat tutarının % 10 u Hazineye maledilerek mütebaki kısmı alâkalıya iade olunur.

F) Keza 1 nci madde mucibince ısdar edilecek kararlarla tâyin edilen müddetlerin temdidini teminata raptetmeye ve verilen munzam müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarının tamamını irat kaydetmeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Ti. K.

didini teminata raptetmeye ve verilen munzam müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarının tamamını irat kaydetmeye Maliye Vekâleti yetkilidir.

Ad. K.

larla, hükmi şahısların müdür ve fiilde iştiraki bulunan memurları bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacakları gibi bu cezalara zamimeten bir seneden beş seneye kadar yukarıki işlerden her hangi birisiyle iştiralden de menolunurlar.

D) Yukardaki A, B, C fıkralarında yazılı suçların mükerirlerine verilecek cezalar iki kat olarak hükmedilir; ve bunlar bu kabil meslekî ve ticari faaliyetlerinden daimî olarak menolunur.

A, B, C fıkralarında yazılı suçlar, hükmi şahısların merkezleri tarafından işlenmiş veya işlettirilmiş ise muvakkat veya daimî memnuiyet cezaları o müessesenin Türkiye'deki bilûmum teşkilâtın.....

Faaliyetten daimî veya muvakkat olarak menedilmiş olan hakiki veya hükmi şahısların, ancak evvelce bağlamış olup da üçüncü şahısların hukukunu ilgilendiren veya kanunî müddete tâbi olan işlerine kambiyo murakabe mercilerinin murakabesi altında devam olunur.

E) Haklarında yukardaki C fıkrası mucibince adli takibata tevessül olunan kimselerle 1 nei madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre kendilerine tahmil edilen muayyen vecibeleri müddetleri içinde yerine getirmiyenlerin mütaakıp muamelelerinin tamamını teminata raptetmeye ve bu teminatla ilgili olarak tâyin edilen müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarını irat kay-

Mal. K.

zasiyle birlikte hakiki şahıslarla, hükmi şahısların müdür ve fiilde iştiraki bulunan memurları 1 seneden 5 seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılacakları gibi bu cezalara zamimeten bir seneden 5 seneye kadar yukarıki işlerden her hangi birisi ile iştiralden de menolunurlar.

D) Yukardaki A, B, C, fıkralarında yazılı suçların mükerirlerine verilecek cezalar iki kat olarak hükmedilir; ve bunlar bu kabil meslekî ve ticari faaliyetlerinden daimî olarak menolunur.

A, B, C, fıkralarında yazılı suçlar, hükmi şahısların merkezleri tarafından işlenmiş veya işlettirilmiş ise muvakkat veya daimî memnuiyet cezaları o müessesenin Türkiye'deki bilûmum teşkilâtına şâmilidr.

Faaliyetten daimî veya muvakkat olarak menedilmiş olan hakiki veya hükmi şahısların, ancak evvelce bağlamış olup da 3 şahısların hukukunu ilgilendiren veya kanunî müddete tâbi olan işlerine kambiyo murakabe mercilerinin murakabesi altında devam olunur.

E) Haklarında yukarıdaki C fıkrası mucibince adli takibata tevessül olunan kimselerle 1 nei madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre kendilerine tahmil edilen muayyen vecibeleri müddetleri içinde yerine getirmiyenlerin mütaakıp muamelelerinin tamamını teminata raptetmeye ve bu teminatla ilgili olarak tâyin edilen müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarını irat kaydetmeye Maliye Vekâleti saltîhiyetlidir.

B. K.

veya kaçırdıkları yahutta kaçırmaya teşebbüs ettikleri kıymetlerin Türk parasiyle tutarlarının beş misli ağır para cezasıyla birlikte hakiki şahıslarla, hükmi şahısların müdür ve fiilde iştiraki bulunan memurları 1 seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılacakları gibi bu cezalara zamimeten bir seneden 5 seneye kadar yukarıki işlerden her hangi birisi ile iştiralden de menolunurlar.

D) Yukardaki A, B, C, fıkralarında yazılı suçların mükerirlerine verilecek cezalar iki kat olarak hükmedilir ve bunlar bu kabil meslekî ve ticari faaliyetlerinden daimî olarak menolunur.

A, B, C, fıkralarında yazılı suçlar, hükmi şahısların merkezleri tarafından işlenmiş veya işlettirilmiş ise muvakkat veya daimî memnuiyet cezaları o müessesenin Türkiye'deki bilûmum teşkilâtına şâmilidr.

Faaliyetten daimî veya muvakkat olarak menedilmiş olan hakiki ve hükmi şahısların, ancak evvelce bağlamış olup da üçüncü şahısların hukukunu ilgilendiren veya kanunî müddete tâbi olan işlerine kambiyo murakabe mercilerinin murakabesi altında devam olunur.

E) Haklarında yukardaki C fıkrası mucibince adli takibata tevessül olunan hakiki ve hükmi şahıslarla 1 nei madde mucibince ısdar edilecek kararlar hükümlerine göre kendilerine tahmil edilen muayyen vecibeleri müddetleri içinde yerine getirmiyenlerin mütaakıp muamelelerinin tamamını teminata raptetmeye ve bu te-

MADDE 3. — 1567 sayılı Kanunun 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Bakanlar Kurulunca 1 nci maddeye müsteniden ittihaz edilecek kararlara aykırı hallerde ait takip ve duruşma Meşhut Suçların Muhakeme Usulü hakkındaki 8 Haziran 1936 tarih, 3005 sayılı Kanun hükümleri mucibince yapılır. Bu dâvaları rüyet edecek mahkemelerle bu mahkemelerin kaza sahaları Adalet ve Maliye bakanlıklarınca müştereken tâyin ve ilân olunur. Cumhuriyet savcıları kambiyo murakabe mercilerinin yazılı müracaatı üzerine mezkûr kanun hükümlerine tevfikân takibe geçerler.

Cumhuriyet savcıları ve mahkemelerce umumî hükümlere tevfikân takibat ifasına zaruret görülen hallerde takip ve duruşmaya üç günden fazla fâsıla verilemez.

Mükerrirler hakkında duruşma mevkuferen cereyan eder. Mahkeme lüzumu halinde duruşmanın sonunu beklemeksizin sanıkların müesseselerinin muvakkaten faaliyetten men'ine karar verebilir. Cumhuriyet savcıları ve mahkemeler bu kanun hükümlerine tevfikân cereyan edecek takip ve duruşmalarda ehlihibre teşkiline lüzum gördükleri takdirde munhasıran resmî ehlihibre liste-

MADDE 3. — 1567 sayılı Kanunun 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İcra Vekilleri Heyetince 1 nci maddeye müsteniden ittihaz edilecek kararlara aykırı hallerde ait takip ve duruşma meşhut suçların Muhakeme Usulü hakkındaki 8 Haziran 1936 tarih ve 3005 sayılı Kanun hükümleri mucibince yapılır. Bu dâvaları rüyet edecek mahkemelerle bu mahkemelerin kaza çevreleri Adalet ve Maliye Vekâletlerince müştereken tâyin ve ilân olunur. Cumhuriyet savcıları Maliye Vekâleti veya tanzif edeceği mercilerin yazılı müracaatı üzerine mezkûr kanun hükümlerine tevfikân takibe geçerler.

Cumhuriyet savcıları ve mahkemelerce umumî hükümlere tevfikân takibat icrasına zaruret görülen hallerde takip ve duruşmaya üç günden fazla fasıla verilemez.

Mahkeme lüzum gördüğü takdirde, duruşmanın sonunu beklemeksizin sanıkların müesseselerinin muvakkaten faaliyetten men'ine karar verebilir. Cumhuriyet savcıları ve mahkemeler bu kanun hükümlerine tevfikân cereyan edecek takip ve duruşmalarda ehlihibre teşkiline lüzum gördükleri takdirde munhasıran resmî

detmeye Maliye Vekâleti salâhiyetlidir.

Teminatın irat kaydedildiği tarihi takibeden 6 ay içinde teminat mevzuu yerine getirildiği takdirde 100 liradan az olmamak üzere teminat tutarının % 5 i Hazineye maledilerek mütebaki kısmı alâkahya iade olunur.

F) 1 nci madde mucibince ısdar edilen kararlarla tâyin edilen müddetlerin temdidini teminata raptetmeye ve verilen munzam müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarının tamamını irat kaydetmeye Maliye Vekâleti salâhiyetlidir.

MADDE 3. — 1567 sayılı Kanunun 4328 sayılı Kanunla değiştirilen 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İcra Vekilleri Heyetince 1 nci maddeye müsteniden ittihaz edilecek kararlara aykırı hallerde ait takip ve duruşma meşhut suçların muhakeme usulü hükümleri mucibince yapılır. Bu dâvaları rüyet edecek mahkemelerle bu mahkemelerin kaza çevreleri Adalet ve Maliye vekâletlerince müştereken tâyin ve ilân olunur. Cumhuriyet müddeiumumileri Maliye Vekâleti veya tanzif edeceği mercilerin yazılı müracaatı üzerine mezkûr kanun hükümlerine tevfi kanun takibe geçerler.

Cumhuriyet müddeiumumileri ve mahkemelerce umumi hükümlere tevfi kanun takibat icrasına zaruret görülen hallerde takip ve duruşmaya üç günden fazla fâsıla verilemez.

Teminatın irat kaydedildiği tarihi takibeden 6 ay içinde teminat mevzuu yerine getirildiği takdirde 100 liradan az olmamak üzere teminat tutarının % 5 i Hazineye maledilerek mütebaki kısmı alâkahya iade olunur.

F) Birinci madde mucibince ısdar edilecek kararlarla tâyin edilen müddetlerin temdidini teminata raptetmeye ve verilen munzam müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarının tamamını irat kaydetmeye Maliye Vekâleti salâhiyetlidir.

MADDE 3. — Adalet Komisyonunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

minatla ilgili olarak tâyin edilen müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarını irat kaydetmeye Maliye Vekâleti salâhiyetlidir.

Teminatın irat kaydedildiği tarihi takibeden 6 ay içinde teminat mevzuu yerine getirildiği takdirde 100 liradan az olmamak üzere teminat tutarının % 10 u Hazineye maledilerek mütebaki kısmı alâkahya iade olunur.

F) Birinci madde mucibince ısdar edilecek kararlarla tâyin edilen müddetlerin temdidini teminata raptetmeye ve verilen munzam müddetler içinde vecibelerini yerine getirmiyenlerin bu teminatlarının tamamını irat kaydetmeye Maliye Vekâleti salâhiyetlidir.

MADDE 3. — 1567 sayılı Kanunun 4328 sayılı Kanunla tadil edilen 4 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

İcra Vekilleri Heyetince 1 nci maddeye müsteniden ittihaz edilecek kararlara aykırı hallerde ait takip ve duruşma meşhut suçların muhakeme usulü hükümleri mucibince yapılır. Bu dâvaları rüyet edecek mahkemelerle bu mahkemelerin kaza çevreleri Adalet ve Maliye Vekâletlerince müştereken tâyin ve ilân olunur. Cumhuriyet müddeiumumileri, doğrudan doğruya veya Maliye Vekâleti veya tanzif edeceği mercilerin yazılı müracaatı üzerine mezkûr kanun hükümlerine tevfi kanun takibe geçerler.

Kararlara aykırı fiillere sair suretlerle itilâ hâsıl eden Cumhuriyet müddeiumumileri hemen Maliye Vekâletini veya tanzif edeceği mercileri haber-

Hü.

Ti. K.

sinde isimleri yazılı kimselerden sececekleri ehlihibrenin rey ve mütalâasını alıp başka ehlihibreye müracaat edemezler. Resmî ehlihibrenin listesi 9 kişiden aşağı olmamak üzere Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının mütalâası alındıktan sonra Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.

Maliye Bakanlığı kambiyo murakabe mercilerinin Cumhuriyet savcılığına yazılı müracaatta bulunmasıyle müdahil sıfatını iktisabeder.

ehlihibre listesinde isimleri yazılı kimselerden sececekleri ehlihibrenin rey ve mütalâasını alırlar. Resmî ehlihibre listeleri beher kaza çevresi için 9 zar kişiden aşağı olmamak üzere Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Borsaları Birliğinin mütalâası alınmak suretiyle Maliye ve Ekonomi ve Ticaret vekâletleri tarafından tesbit olunur.

Maliye Vekâleti, kambiyo murakabe mercilerinin cumhuriyet savcılığına yazılı müracaatta bulunmasıyle müdahil sıfatını iktisap eder.

MADDE 4. — Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanunun 6 nci maddesinde yazılı olup 5540 sayılı Kanunla uzatılmış olan süre; bitimi tarihinden itibaren 5 yıl daha uzatılmıştır.

EK MADDE 1. — Maliye müfettişleri ile maliye müfettiş muavinleri, hesap uzman ve yardımcıları, kambiyo kontrolörleri ve kambiyo murakabe mercileri bu kanun hükümlerine aykırı hare-

MADDE 4. — Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanunun 5 nci maddesinde yazılı olup 6060 sayılı Kanunla uzatılmış olan süre; bitimi tarihinden itibaren üç yıl daha uzatılmıştır.

EK MADDE 1. — Maliye müfettişleri ile Maliye Vekâletince salâhiyetli kılmacak diğer memurlar bu kanun hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında tetkikat ve tahkikat yapmak

Ad. K.

Mahkeme lüzum gördüğü takdirde duruşmanın sonunu beklemeksizin maznunların müesseselerinin muvakkaten faaliyetten men'ine karar verebilir. Cumhuriyet müddeiumumileri ve mahkemeler bu kanun hükümlerine tevfikan cereyan edecek takip ve duruşmalarda ehlihibre teşkiline lüzum gördükleri takdirde munhasıran resmî ehlihibre listesinde isimleri yazılı kimselerden seçecekleri ehlihibre nin rey ve mütalâasını alırlar. Resmî ehlihibre listeleri ve her kaza çevresi için dokuzar kişiden aşağı olmamak üzere Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Borsaları Birliğinin mütalâası alınmak suretiyle Maliye ve Ekonomi ve Ticaret vekâletleri tarafından tesbit olunur.

Maliye Vekâleti, kambiyo murakabe mercilerinin Cumhuriyet müddeiumumiliğine yazılı müracaatta bulunmasıyla müdahil sıfatını iktisap eder.

MADDE 4. — Türk Parasının Kıymetini Koruma hakkındaki 1567 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinde yazılı olup 6060 sayılı Kanunla uzatılmış olan müddet; hitamı tarihinden itibaren beş yıl daha uzatılmıştır.

EK MADDE 1. — Maliye müfettişleri ile maliye müfettiş muavinleri hesap uzman ve yardımcıları, kambiyo kontrolörleri

Mal. K.

MADDE 4. — Adalet Komisyonunun 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — Adalet Komisyonunun ek madde 1 aynen kabul edilmiştir.

B. K.

dar ederek keyfiyetin tetkikını talebedebilirler.

Cumhuriyet müddeiumumileri ve mahkemelerce umumi hükümlere tevfikan takibat icrasına zaruret görülen hallerde takip ve duruşmaya üç günden fazla fâsıla verilemez.

Mahkeme lüzum gördüğü takdirde duruşmanın sonunu beklemeksizin maznunların müesseselerinin muvakkaten faaliyetten men'ine karar verebilir. Cumhuriyet müddeiumumileri ve mahkemeler bu kanun hükümlerine tevfikan cereyan edecek takip ve duruşmalarda ehlihibre teşkiline lüzum gördükleri takdirde munhasıran resmî ehlihibre listesinde isimleri yazılı kimselerden seçecekleri ehlihibre nin rey ve mütalâasını alırlar. Resmî ehlihibre listeleri, her kaza çevresi için dokuzar kişiden aşağı olmamak üzere, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin mütalâası alınmak suretiyle Maliye ve Ekonomi ve Ticaret Vekâletleri tarafından tesbit olunur.

Maliye Vekâleti, Vekâletin veya tavzif edeceği mercilerin Cumhuriyet müddeiumumiliğine yazılı müracaatta bulunmasıyla müdahil sıfatını iktisabeder.

MADDE 4. — Adalet Komisyonunun 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 1. — Adalet Komisyonunun 1 ncı ek maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

ket edenler hakkında tetkikat ve tahkikat yapmak ve tahkikat sırasında suç emareleri bulunursa sanıklar ve suçla ilgisi görülenler nezdinde Ceza Yargılama Usulü Kanununun zabıt ve arama hakkındaki hükümleri gereğince muamele ifa etmek yetkisini haizdirler.

EK MADDE 2. — Muhacir ve mültecilerin İskân Kanununun 32 nei maddesi mucibince yapacakları ithalât hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır.

MADDE 5. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Ti. K.

ve tahkikat sırasında suç emareleri bulunursa sanıklar veya suçla ilgili görünenler nezdinde Ceza Yargılama Usulü Kanununun zabıt ve arama hakkındaki hükümleri dairesinde muamele ifa etmek yetkisini haizdirler.

EK MADDE 2. — Muhacir ve mültecilerin İskân Kanununun 32 nei maddesi mucibince yapacakları ithalât hakkında da bu kanun hükümleri uygulanır ve bu husus ayrı bir İcra Vekilleri Heyeti kararıyle tanzim olunur.

EK MADDE 3. — Bu kanuna aykırı fiilleri ihbar edenlerle suç delillerinin tesbitinde hizmeti görülenlere hangi hallerde ikramiye verileceği ve ikramiyenin miktar ve nispeti İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tesbit olunur.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. K.

ve kambiyo murakabe mercileri bu kanun hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında tetkikat ve tahkikat yapmak ve tahkikat arasında suç emareleri bulunursa maznunlar ve suçla ilgisi görülenler nezdinde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun zabıt ve arama hakkındaki hükümleri gereğince muamele ifa etmek salâhiyetini haizdirler.

EK MADDE 2. — Muhacir ve mültecilerin İskân Kanununun 32 nci maddesi mucibince yapacakları ithalât hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur ve bu husus ayrı bir İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tanzim olunur.

EK MADDE 3. — Bu kanuna aykırı fiilleri ihbar edenlerle suç delillerinin tesbitinde hizmeti görülenlere hangi hallerde ikramiye verileceği ve ikramiyenin miktar ve nispeti İcra Vekilleri Heyeti Kararı ile tesbit olunur.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

EK MADDE 2. — Adalet Komisyonunun ek madde 2 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 3. — Adalet Komisyonunun ek madde 3 aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 4. — İşbu kanuna tevfikan hükmi şahıslara hükmedilecek para cezaları, Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü hakkındaki 6183 numaralı Kanun hükümlerine göre, tasfiye olunur.

MADDE 5. — Hükümetin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

EK MADDE 2. — Adalet Komisyonunun 2 nci ek maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK MADDE 3. — Bu kanuna aykırı fiilleri ihbar edenlerle suç delillerinin tesbitinde hizmeti görülenlere, hangi hallerde ikramiye verileceği ve verilecek ikramiyenin miktar ve nispeti İcra Vekilleri Heyeti kararı ile tesbit olunur.

Ancak verilecek ikramiyenin miktarı, işbu kanun mucibince hükmolunacak para cezalarından tahsil edilecek miktarın % 45 ini geçemez.

EK MADDE 4. — İşbu kanuna tevfikan hükmi şahıslara hükmedilecek para cezaları, âmme alacaklarının tahsil usulü hakkındaki 6183 numaralı Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

MADDE 5. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Hü.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan <i>A. Menderes</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>S. Ağaoğlu</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı <i>R. Nasuhioğlu</i>
Millî Savunma Bakanı <i>H. Köymen</i>	İçişleri Bakanı
Dışişleri Bakanı <i>F. Köprülü</i>	Maliye Bakanı <i>H. Polatkan</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>T. İleri</i>	Bayındırlık Bakanı <i>K. Zeytinoğlu</i>
Ekö. ve Ticaret Bakanı <i>Muhlis Ete</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Dr. E. H. Üstündağ</i>
G. ve Tekel Bakanı <i>S. Yırcalı</i>	Tarım Bakanı <i>N. Ökmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>S. Kurtbek</i>	Çalışma Bakanı ve İşletmeler B. V. <i>N. Özsan</i>

Ti. K.

MADDE 6. — Bu kanun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Ad. K.

MADDE 6. — Ticaret Komisyonunun 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mal. K.

MADDE 6. — Adalet Komisyonunun 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. K.

MADDE 6. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.